

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

2192

Vragen van de leden **Omtzigt, Agnes Mulder** en **Geurts** (allen CDA) aan de Staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu en de Minister van Economische Zaken over *de olie lekkage uit opslag in lege zoutmijnen in het natuurgebied Amtsvenn (bij Enschede) en de geplande extra opslag van diesel in lege zoutmijnen onder Enschede* (ingezonden 30 april 2014).

Antwoord van Minister **Kamp** (Economische Zaken) (ontvangen 4 juni 2014)

Vraag 1

Heeft u kennisgenomen van de al wekenlang durende olie lekkage uit de zoutholtes in het natuurgebied Amtsvenn waarin ongeveer 140 miljoen liter strategische olievoorraad ligt opgeslagen?¹

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Heeft u kennisgenomen van de berichten dat het opruimen nog jaren kan duren, kostbaar is en dat de Minister van milieuzaken van Noordrijn-Westfalen zich grote zorgen maakt?²

Antwoord 2

Ja.

Vraag 3

Heeft u contact gehad met uw Duitse ambtgenoot en heeft u duidelijkheid gekregen over de oorzaak van de lekkage? Zo nee, bent u dan bereid om zo spoedig mogelijk contact op te nemen met de Duitse autoriteiten? Zo ja, kunt u de Kamer informeren over de situatie in Amtsvenn?

¹ TC Tubantia, Olie onder Amtsvenn is tikkende milieubom, <http://www.tubantia.nl/regio/enschede/olie-onder-amtsvenn-is-tikkende-milieubom-1.4333040>

² ÖLKATASTROPHE, Sanierung im Gronauer Amtsvenn wird wohl Jahre dauern, business-on http://www.business-on.de/muenster/oelkatastrophe-sanierung-im-gronauer-amtsvenn-wird-wohl-jahre-dauern-_id4463.html en NRW-UmweltMinister im Amtsvenn, Rammel in Sorge um das Grundwasser, in Ruhrnachrichten <http://www.ruhrnachrichten.de/staedte/ahaus/Umweltkatastrophe-weitet-sich-aus-Moeglicherweise-neuer-Oelfund-im-Amtsvenn;art977,2343317>

Antwoord 3

Staatstoezicht op de Mijnen (SodM) heeft contact gehad met de Bezirksregierung Arnsberg in Noordrijn Westfalen. Daaruit is naar voren gekomen dat in februari 2014 de druk in caverne S5 (de caverne die in de buurt van Amtsvenn ligt) is gezakt. Daarop is onderzoek gedaan naar de integriteit van het boorgat en de verbuizing van het boorgat. Er zijn toen geen onregelmatigheden aangetroffen.

Met Pasen is olie aan de oppervlakte aangetroffen boven caverne S5.

Woensdag 28 mei jl. is duidelijk geworden dat er een lekkage zit in de buis die de caverne verbindt met de installaties aan het maaiveld. Het lek zit waarschijnlijk in het traject tussen 200 en 311 meter diepte, vermoedelijk op 217 meter diepte. Druktesten hebben aangetoond dat de rest van de verticale buis, dus tot 200 meter diepte en vanaf 311 meter diepte, geheel lekdicht is. Verdere onderzoeken in de komende weken zullen moeten aantonen of het lek zich inderdaad op 217 meter bevindt en hoe daar een lek heeft kunnen ontstaan.

Vraag 4

Is er enige mogelijkheid dat deze lekkage ook tot (milieu)schade en/of gevaar gaat leiden in Nederland?

Antwoord 4

De risico's voor Nederland worden als laag ingeschat door de betrokken autoriteiten. Vitens heeft aangegeven dat naar verwachting de verontreinigingen de waterwingebieden in Twente niet zullen bereiken. Deze liggen op ruim voldoende afstand van het vervuilde gebied in Duitsland. Er is geen olie in het oppervlaktewater in Nederland terecht gekomen. Na het constateren van de lekkage is onder andere een damwand rond het vervuilde gebied aangelegd, om verdere verspreiding van de olie tegen te gaan. Enige mogelijkheid van (milieu)schade of gevaar kan echter niet op voorhand worden uitgesloten. Mogelijke (milieu)schade wordt gemonitord door de lokale autoriteiten. Het drinkwater wordt meerdere malen per dag uitgebreid getest.

Vraag 5

Welke gevolgen heeft deze ernstige lekkage voor het plan om nog dit jaar op vergelijkbare wijze diesel op te slaan in zoutholtes in de Marsstede in Enschede?

Antwoord 5

De situatie in Duitsland wordt op de voet gevolgd door mijn ministerie en SodM. Zoals ik in het antwoord op vraag 3 heb aangegeven, is in Duitsland zeer waarschijnlijk sprake van een lekkage in de verbuizing van het boorgat. Er is een aantal belangrijke technische verschillen tussen het boorgat van de opslag in Duitsland (Epe) en de geplande opslag in Enschede:

- Bij de olieopslag in Epe, Duitsland, is sprake van een enkelwandige buis waardoor de gasolie de caverne ingepompt wordt. De olie staat hier rechtstreeks in contact met de buitenkant van het boorgat en vormt de enige barrière tussen de olie en het gesteente buiten die buis.
- Bij de geplande olieopslag in Enschede is daarentegen voorzien in een dubbelwandige buis waardoor de gasolie de caverne ingepompt wordt. Bij de opslag in Enschede zal de gasolie door een nieuw aan te brengen binnenbuis stromen. Tussen de binnen- en de buitenbuis is een hermetisch afgesloten annulaire ruimte, die gevuld is met een anticorrosieve vloeistof.
- In de plannen voor olieopslag in Enschede wordt de druk in de annulaire ruimte constant gemonitord. Als de buitenbuis lek raakt, stroomt er een hoeveelheid anticorrosieve vloeistof de grond in. Deze vloeistof is niet schadelijk voor het milieu. Omdat de druk in de annulaire ruimte dan daalt, zal dit lek direct opgemerkt worden. In het geval dat juist de binnenbuis lek raakt, stroomt er gasolie de annulaire ruimte in. De druk in de annulaire ruimte zal dan stijgen. Ook dit zal door de constante monitoring van de druk direct opgemerkt worden. Er vindt dan van geen enkele vloeistof lekkage naar het milieu plaats.
- Een ander verschil tussen de opslag in Duitsland en de geplande opslag in Enschede is dat de caverne in Duitsland met één boorgat verbonden is

met installaties aan de oppervlakte. De voorgenomen olieopslag in de cavernes in Enschede zal plaatsvinden met twee boorgaten. Het ene -dubbel verbuisde- boorgat wordt gebruikt om de gasolie in en uit de caveerne te pompen. Het andere -dubbel verbuisde- boorgat wordt gebruikt om de pek (zoutverzadigd water) in en uit de caveerne te pompen. Hiermee wordt bereikt dat de caveerne altijd met vloeistof is gevuld en er nooit een ongevolde «holle» ruimte kan ontstaan. Dat vermindert de kans op vervorming van de caveerne. Bovendien blijft de caveerne toegankelijk in het geval dat één van beide boorgaten beschadigd raakt. Veiligheidstechnisch gezien is dat gunstiger. Dit maakt de gasolieopslag minder gevoelig voor een mogelijke beschadiging van de boorgaten. Overigens hebben vier van de vijf beoogde opslagcavernes in Enschede zelfs nog een derde boorgat. Dit wordt niet voor de opslag gebruikt, maar biedt als dat nodig is wel een extra toegangsmogelijkheid.

Gelet op deze verschillen is het zeer onwaarschijnlijk dat een lekkage van een boorgat bij de gasolieopslag in Enschede dezelfde gevolgen zou hebben als nu in Epe, Duitsland. Ik zie dan ook geen directe aanleiding om in te grijpen in de geplande opslag in Enschede. AkzoNobel heeft echter aangegeven dat zij niet zal overgaan tot daadwerkelijke opslag van gasolie in Enschede totdat de oorzaak van de lekkage in Duitsland helder is.

Indien ik op enig moment noodzaak zie tot ingrijpen, kan ik op grond van artikel 50 van de Mijnbouwwet, in gevallen van ernstige aantasting van de bescherming van de veiligheid, het milieu of in gevallen van beweging van de aardbodem, maatregelen voorschrijven. Deze bevoegdheid is gemandateerd aan de Inspecteur Generaal der Mijnen. Ook houdt SodM toezicht bij de bouw. Als er niet volgens het werkprogramma wordt gewerkt kan de toezichthouder ingrijpen, met als laatste middel het stilleggen van de werkzaamheden

Vraag 6

Bent u bereid een nieuwe second opinion uit te laten voeren naar de risico's van de opslag onder Enschede en het ontbreken van een lege overloopcapaciteit aldaar?

Antwoord 6

Zoals in het antwoord op vraag 5 heb aangegeven volgen zowel mijn ministerie als de toezichthouder SodM de situatie in Duitsland nauwlettend. Naar alle waarschijnlijkheid zit de lekkage in het boorgat. Omdat de constructie van de boorgaten in Epe en Enschede verschillen, is er op dit moment geen aanleiding om aanvullend onderzoek te doen.

Vraag 7

Bent u bereid niet te starten met het opslaan van diesel in Enschede voordat de oorzaken van het lek in Amtsvonn geheel duidelijk zijn, er geen extra risico's voor de geplande opslag in Enschede zijn en u de nieuwe second opinion besproken heeft met de lokale autoriteiten en de Tweede Kamer?

Antwoord 7

AkzoNobel kan in beginsel starten met het opslaan van gasolie in Enschede. De vergunningen daartoe zijn verleend. Echter AkzoNobel heeft aangegeven pas gasolie in de cavernes op te slaan als duidelijk is dat een lekkage als in Duitsland niet kan optreden bij de gasolieopslag in Enschede. Nu is gebleken dat de lekkage in Duitsland zeer waarschijnlijk in de verbuizing van het boorgat zit en de constructie daarvan verschilt van het boorgat waar nu een lekkage is opgetreden, kan AkzoNobel verder gaan met de voorbereidende werkzaamheden. De start van de opslag wordt voorzien aan het eind van dit jaar.

Indien ik op enig moment noodzaak zie tot ingrijpen, kan ik op grond van artikel 50 van de Mijnbouwwet, in gevallen van ernstige aantasting van de bescherming van de veiligheid, het milieu of in gevallen van beweging van de aardbodem, maatregelen voorschrijven. Deze bevoegdheid is gemandateerd aan de Inspecteur Generaal der Mijnen. Ook houdt SodM toezicht bij de bouw. Als er niet volgens het werkprogramma wordt gewerkt kan de toezichthouder ingrijpen, met als laatste middel het stilleggen van de werkzaamheden.